

Redactioneel

Kaf en koren

Peter Leusink

Groene Hart ziekenhuis, Gouda

In dit themanummer worden de resultaten gepresenteerd van Project STARS (Studies naar Trajecten van Adolescente Relaties en Seksualiteit), een longitudinaal onderzoeksprogramma naar de ontwikkeling van romantische relaties en seksualiteit van adolescenten in Nederland. Fragmentarisch waren een aantal bevindingen al in buitenlandse tijdschriften gepubliceerd maar speciaal voor dit tijdschrift heeft de onderzoeksgroep een en ander geordend en het gehele project voor ons toegankelijk gemaakt. Daarmee wordt, na het noeste monnikenwerk van de twee 'Seks onder je 25^e' onderzoeken in 2005 en 2012, een volgende belangrijke stap gezet in de kijk op het seksuele leven van adolescenten in Nederland. 'Seks onder je 25^e' gaf weliswaar goed zicht op wie-wat-en-hoe-vaak - doelgroepen konden worden geïdentificeerd - maar door het *cross-sectionele* en epidemiologische karakter van het onderzoek kon het geen antwoord geven op vragen als 'hoe dan precies', 'waarom' en 'welke factoren op welke wijze in de tijd een rol spelen in seksueel gedrag en relatievorming' (De Graaf, Meijer, Poelman, & Vanwesenbeeck, 2005; De Graaf, Kruijer, van Acker, & Meijer, 2012).

De bevindingen uit Project STARS geven voorzichtig de kans het kaf van het koren te gaan scheiden. Dé jongere bestaat niet. Een cliché van jewelste maar toch wordt dit cliché (nog) niet geloochenstraft in de uitvoering van de seksuele vorming van adolescenten. Natuurlijk horen alle jongeren onder andere te weten hoe een condoom en anticonceptie werkt, dat seks plezierig kan zijn en dat wederzijds respect belangrijk is. Maar of, wanneer, hoe en welke jongeren deze kennis en vaardigheden zullen toepassen is een tweede, zo vertelt Project STARS ons. Allereerst zijn sommige seksstarters überhaupt helemaal nog niet met seks bezig, de romantische aspecten van seksualiteit nemen een grotere plek in de dagelijkse beleving in dan expliciet seksuele onderwerpen. Ten tweede is de context van communicatie met ouders en de – al dan niet digitale – perceptie van seksueel gedrag van de vriendengroep

veel belangrijker voor het moment waarop jongeren toe zijn aan seks dan werd vermoed, waarbij, ten derde, de verschillen in persoonlijkheid en puberteitsontwikkeling daarin bepalend lijken te zijn. Al deze aspecten gaan niet zozeer over de inhoud van de boodschap (doe het veilig, respectvol en met plezier), maar over timing, afstemming, percepties en de (ook digitale) intermediair van de boodschap. Gezamenlijke inspanningen van voorlichters, scholen én ouders die veel meer zijn afgestemd op de persoon zelf zouden kunnen bijdragen aan een gezonde seksuele ontwikkeling van jongeren. Waarbij ik onder seksuele gezondheid versta het vermogen zich seksueel aan te passen en niet het bereiken van een nauwelijks te realiseren staat van seksueel welbevinden (Leusink & Ramakers, 2014). Betekent dit afscheid nemen van seksuele vorming gericht op doelgroepen? Of dat doelgroepgerichte preventie aangevuld dient te worden met voorlichting op maat? Is het nodig preventiemiddelen aan te passen? Zouden ouders niet veel meer betrokken dienen te worden? Verder onderzoek zal dit gaan uitwijzen, wel zouden eerste nieuwe voorzichtige stappen kunnen worden gezet in de lijn met de bevindingen en aanbevelingen van Project STARS.

Tot slot kort aandacht voor de publicatie in dit nummer van een uitspraak van de Commissie van Beroep van de Nederlandse Wetenschappelijke Vereniging voor Seksuologie (NVVS). De Commissie constateert na onderzoek van feiten en omstandigheden rondom de hier beschreven casus, dat een lid van de NVVS onjuist en onzorgvuldig heeft gehandeld. Daarbij heeft zij de schijn gewekt van seksuologische expertise die zij niet heeft, en in strijd met de adviezen van het bestuur van de NVVS, haar lidmaatschap van de NVVS gebruikt als kwalificatie. Dit kan de beeldvorming over de seksuologie en seksuologische hulpverlening negatief beïnvloeden. Naar mijn idee is dit een relevante uitspraak die lezers zich ter harte zouden moeten nemen.

De dienstkeurmerken 'seksuoloog NVVS' en 'consulent seksuele gezondheid NVVS' zijn in het leven geroepen om kaf van het koren te scheiden. Zich expertise toemeten alleen op basis van de kwalificatie 'seksuoloog - lid NVVS' is professioneel onjuist maar is desondanks op verschillende websites van zogenaamde seksuologen te vinden. Dit geeft verwarring bij verwijzers en publiek. De vraag is of naast de eigen verantwoordelijkheid van het lid NVVS niet ook het bestuur van de NVVS hier een toezichthoudende of sanctionerende rol in dient te spelen. Hoe serieus neemt de NVVS zichzelf?

Literatuur

- De Graaf, H., Kruijer, H., Van Acker, J., & Meijer, S. (2012). *Seks onder je 25e. Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2012*. Delft: Uitgeverij Eburon.
- De Graaf, H., Meijer, S., Poelman, J., & Vanwesenbeeck, I. (2005). *Seks onder je 25e. Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2005*. Delft: Uitgeverij Eburon.
- Leusink P., & Ramakers M. (2014). Inleiding. In Leusink P., & Ramakers M. (red), *Handboek seksuele gezondheid. Probleemgeoriënteerd denken en handelen* (p 3-5). Assen: Van Gorcum.

De Digitale Leerweken - Soa Hiv Seks

**Ontdek de nieuwste online scholingen op het gebied van soa, hiv en seksualiteit!
Nu ook accreditatie aangevraagd bij de NVVS.**

De Digitale Leerweken - Soa Hiv Seks - komen er aan! 31 januari 2017 start de derde editie. Dit betekent dat professionals werkzaam in de soa-en hiv-bestrijding *gratis, geaccrediteerde* online workshops kunnen volgen over soa, hiv en seks. Op een tijdstip dat in je agenda past!

De 10 gloednieuwe workshops zijn ontwikkeld in samenwerking met de beroepsgroepen en enkelen samen met Rutgers. Deze editie is ook toegankelijk voor professionals die geen BIG-registratie hebben zoals seksuologen, gezondheidswetenschappers en managers die betrokken zijn bij seksuele gezondheid.

Thema's van de workshops zijn onder andere, basiskennis soa en hiv, anticonceptie en diversiteit, counseling bij jongvolwassenen met een lichtverstandelijke beperking, bespreekbaar maken van soa en seksualiteit bij asielzoekers en seksuele gezondheid binnen het JGZ-consult.

Noteer alvast in je agenda: 31 januari 2017- 24 februari 2017 Digitale Leerweken Soa Hiv Seks!
Aanmelden voor de workshops: vanaf donderdag 1 december 2016 via www.moodle-sanl.nl.